माधुच्छन्दसोऽघमर्षणः। भाववृत्तम् । अनुष्टृप् ।

ऋतं चे सत्यं चाभीद्यात्तपसोऽध्यंजायत।

ततो रात्र्यजायत तर्तः समुद्रो अर्णवः॥ १०.१९०.०१

अभीद्वात्- अभितो दीप्यमानात्। तपसः- औष्ण्यादित्याधिभौतिके। सङ्कल्पमयात्तपस इत्याध्यात्मिके। ऋतं च- प्रकृतिनियतिश्च। सत्यं च- सर्वनामरूपानुगतसत्तामात्रता च। अध्यजायत- प्रादुर्भूते। ततः- अनन्तरम्। रात्रिः- अन्धकारः। अजायत- उद्भूतः। ततः-अनन्तरम्। समुद्रः अर्णवः- मूलशक्तिधारा अजायन्त ॥१॥

समुद्रादेर्णवाद्धि संवत्सरो अजायत।

अहोरात्राणि विद्धिक्षस्य मिष्तो वशी॥ १०.१९०.०२

समुद्रादर्णवादिध- मूलशक्तिधारातः । संवत्सरः- कालः । अजायत- प्रादुर्भूतः । विश्वस्य- सर्वस्य । मिषतः- जगतः । वशी- ईशानः । अहोरात्राणि । विद्धत्- विद्धाति ॥२॥

सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्।

दिवं च पृथिवीं चान्तरिक्षमथो स्वः॥ १०.१९०.०३

धाता- हिरण्यगर्भो महत्तत्त्वाधिदेवता। सूर्याचन्द्रमसो। यथापूर्वं- पूर्वकल्पे यथास्तां तथा। अकल्पयत्- ससर्ज। अनेनानादित्त्वं जगतो ज्ञायते। अथो- अनन्तरम्। दिवं च- नभश्च। पृथिवीं च- भूमिं च। अन्तरिक्षं च। स्वः- एवं सर्वं ससर्ज॥३॥